

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΖΩΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΖΩΟΑΝΘΡΩΠΟΝΟΣΩΝ

ΟΡΘΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

Ως προς την παρ. 3 της σελίδας 2

Ταχ. Δ/ση: Βερανζέρου 46
Ταχ. Κωδ.: 104 38 Αθήνα
Πληροφορίες: Η. Φράγκου, Κ. Αλεξάκη
Τηλέφωνο: 210 5271616, 210 2125727
Δ/ση Ηλ. Ταχ.: ifragkou@minagric.gr,
kalexaki@minagric.gr

Προς: Αποδέκτες Πίνακα Διανομής

Θέμα: «Αύξηση προσκόμισης δειγμάτων ενεργητικής και παθητικής επιτήρησης για τη λύσσα, για το 2025».

Το πρόγραμμα επιτήρησης και καταπολέμησης της λύσσας, το οποίο περιλαμβάνει την ανοσοποίηση των ζώων της άγριας πανίδας (κόκκινες αλεπούδες) μέσω της από αέρος διανομής αντιλυσσικών εμβολίων-δολωμάτων, εφαρμόζεται στη χώρα μας από το 2013. Έκτοτε έχουν πραγματοποιηθεί συνολικά είκοσι (20) εμβολιαστικές εκστρατείες. Η τελευταία (εαρινή) εκστρατεία ολοκληρώθηκε στις 11 Απριλίου 2025, σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες (ΠΕ) που περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εμβολιασμών.

Πυλώνας της ενεργητικής επιτήρησης για τη λύσσα και βασική δράση για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των εμβολιασμών είναι η συλλογή και προσκόμιση στις κτηνιατρικές υπηρεσίες θανατωμένων αλεπούδων. Επισημαίνεται, ότι η ενεργητική επιτήρηση αφορά μόνο στις κόκκινες αλεπούδες, στις περιοχές όπου διενεργούνται οι εμβολιασμοί. Η συμμετοχή της Κυνηγετικής Συνομοσπονδίας και των Κυνηγετικών Ομοσπονδιών της χώρας μας, είναι καθοριστική στην ενεργητική επιτήρηση του νοσήματος.

Στον πίνακα 1, προσδιορίζεται ο απαιτούμενος αριθμός δειγμάτων κόκκινων αλεπούδων ανά ΠΕ εμβολιασμού, στο πλαίσιο της ενεργητικής επιτήρησης, ώστε η αξιολόγησή της να είναι επαρκής και αντικειμενική, να διασφαλίζει τον καθορισμό του επιπέδου ανοσοποίησης των κόκκινων αλεπούδων έναντι του ιού και να ενισχύει την αιτιολόγηση διενέργειας των εμβολιαστικών εκστρατειών.

A/A	Περιφερειακή Ενότητα (ΠΕ)	Αριθμός κόκκινων αλεπούδων ανά ΠΕ που πρέπει να εξετασθούν ανά έτος
1	Έβρου (εκτός Σαμοθράκης)	149
2	Ξάνθης	69
3	Ροδόπης	99
4	Δράμας	130
5	Καβάλας (τμήμα)	31
6	Ημαθίας (τμήμα)	14
7	Θεσσαλονίκης (τμήμα)	40
8	Κιλκίς	99
9	Πέλλας	84
10	Σερρών (τμήμα)	118
11	Γρεβενών (τμήμα)	15
12	Κοζάνης (τμήμα)	55
13	Καστοριάς	46
14	Φλώρινας	42
15	Πρέβεζας (τμήμα)	4
16	Θεσπρωτίας	59
17	Ιωαννίνων (τμήμα)	108
Σύνολο		1.162

Πίνακας 1: Στόχος συλλεγόμενου αριθμού αλεπούδων ανά ΠΕ στο πλαίσιο της ενεργητικής επιτήρησης (αξιολόγησης των εμβολιασμών) της άγριας πανίδας έναντι του ιού της λύσσας ανά έτος.

Σύμφωνα με το Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδη Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων, της Διεύθυνσης Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που αποτελεί το Εθνικό Εργαστήριο Αναφοράς (ΕΕΑ) για τη λύσσα στα ζώα, ο αριθμός των ζώων που συλλέχθηκαν και παρελήφθησαν, έως σήμερα, στο πλαίσιο της ενεργητικής επιτήρησης για την εαρινή εμβολιαστική εκστρατεία του έτους 2025 είναι μηδαμινός. Το γεγονός αυτό καθιστά εξαιρετικά επισφαλή τη συνέχιση των εμβολιαστικών εκστρατειών και, συνακόλουθα, την ανοσοποίηση της εγχώριας άγριας πανίδας, σε μία περίοδο που συστηματικά επιβεβαιώνονται κρούσματα της νόσου στον ευρωπαϊκό χώρο. Ως εκ τούτου, σας επισημαίνουμε την επιτακτική ανάγκη της ενεργητικής επιτήρησης (αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των εμβολιασμών της άγριας πανίδας) και της αύξησης του αριθμού δειγμάτων προς εξέταση για τον σκοπό αυτόν. Στο σημείο αυτό, εφιστάται η προσοχή στην προσκόμιση στις κτηνιατρικές υπηρεσίες ενήλικων αλεπούδων έναντι νεαρών.

Επισημαίνεται, περαιτέρω, η σημασία της παθητικής επιτήρησης για την προστασία της Δημόσιας Υγείας από τη λύσσα. Η παθητική επιτήρηση συνίσταται στην προσκόμιση όλων των ζώων, που ανευρίσκονται νεκρά και είναι ευαίσθητα στον ιό, χωρίς εμφανή αιτία ή εξαιτίας τροχαίων ατυχημάτων, με εξαίρεση τη δηλητηρίαση και τον πυροβολισμό, αλλά και ζώων τα οποία εμπλέκονται σε ανθρώπινη έκθεση, όπως πχ μετά από δάγκωμα. Μέσω αυτής, επιτυγχάνεται η κατά το δυνατόν ταχύτερη ανίχνευση της κυκλοφορίας του ιού, δεδομένου ότι τα ζώα που ανευρίσκονται, προσκομίζονται άμεσα προς εξέταση στο ΕΕΑ για τη λύσσα στα ζώα. Πρέπει να τονιστεί, ότι η παθητική επιτήρηση εφαρμόζεται σε όλη την επικράτεια και όχι μόνο στις περιοχές που πραγματοποιούνται εμβολιασμοί.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του ΕΕΑ για τη λύσσα στα ζώα (30.06.2025), έχουν προσκομισθεί 214 δείγματα ζώων, στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης για το έτος 2025. Ο αριθμός των προσκομισθέντων ζώων ανά ΠΕ που συλλέχθηκαν και προσκομίσθηκαν, στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης για το έτος 2025 απεικονίζεται στον πίνακα 2.

A/A	ΠΕ	Αριθμός ζώων που εστάλησαν στο ΕΕΑ για τη λύσσα στα ζώα στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης
1	Σερρών	47
2	Κοζάνης	45
3	Γρεβενών	43
4	Δράμας	26
5	Πιερίας	17
6	Κιλκίς	12
7	Καστοριάς	8
8	Ιωαννίνων	4
9	Έβρου	3
10	Θεσπρωτίας	3
11	Πέλλας	2
12	Καβάλας	1
13	Νήσων Αττικής	1
14	Νοτίου Τομέα Αθηνών	1
15	Ξάνθης	1
Σύνολο		214

Πίνακας 2: Αριθμός συλλεχθέντων ζώων στο πλαίσιο της παθητικής επιτήρησης έναντι του ιού της λύσσας για το πρώτο εξάμηνο του 2025.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, από την 4^η Οκτωβρίου 2024, δημοσιεύεται στην επίσημη ιστοσελίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού για την Υγεία των Ζώων (*World Organization for Animal Health, WOAH*) η δήλωση του καθεστώτος απαλλαγής της χώρας μας από τη λύσσα. Η επίτευξη του στόχου αυτού σε διεθνές επίπεδο είναι απόρροια της καταχώρισης της Ελλάδας στον επίσημο κατάλογο των κρατών μελών με καθεστώς απαλλαγής από τον ιό της λύσσας, σύμφωνα με τον Εκτελεστικό Κανονισμό (ΕΕ) 2021/620.

Κατόπιν της κατοχύρωσης αυτής από την Ελλάδα, η ανάγκη για εντατικοποίηση της επιτήρησης του νοσήματος κρίνεται ακόμη πιο επιτακτική, καθώς η διατήρησή του σε ένα κράτος μέλος είναι δυνατή μόνον αν: α) εφαρμόζεται επιτήρηση, με στόχο την έγκαιρη ανίχνευση της κυκλοφορίας του ιού και β) δεν έχει επιβεβαιωθεί κρούσμα λοίμωξης από τον ιό της λύσσας, το οποίο μπορούμε να ανιχνεύσουμε και επιβεβαιώσουμε μέσω της παθητικής επιτήρησης.

Επισημαίνεται ότι δεν έχει επιβεβαιωθεί κρούσμα της νόσου στη χώρα μας από το 2014. Ωστόσο, εφιστάται η προσοχή για την επιτήρηση του νοσήματος, καθώς το νόσημα δεν έχει ακόμη εξαλειφθεί από τον ευρωπαϊκό χώρο, με αποτέλεσμα να συστήνεται ιδιαίτερη προσοχή στις μετακινήσεις ζώων. Επιπλέον, οι διαδοχικές ενημερώσεις από το

Ευρωπαϊκό Σύστημα Κοινοποίησης-Πληροφόρησης Ασθενειών Ζώων (*Animal Diseases Information System - ADIS*), καταδεικνύουν έξαρση κρουσμάτων λύσσας στην Τουρκία, καθώς και την σποραδική εμφάνιση κρουσμάτων, τόσο σε οικόσιτα όσο και σε άγρια ζώα, σε διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες (Ρουμανία, Ουγγαρία, κα). Η σποραδική εκδήλωση κρουσμάτων στον ευρωπαϊκό χώρο, σε σκύλους και γάτες, προκαλεί προβληματισμό και συνιστά περαιτέρω επαγρύπνηση.

Για την πληρέστερη πληροφόρησή σας, παρατίθενται οι κάτωθι πίνακες, με την καταγραφή κρουσμάτων λύσσας στο ADIS κατά τα έτη 2021, 2022, 2023, 2024 και κατά το διάστημα 01.01.2025 έως 06.08.2025.

ΛΥΣΣΑ		
01.01.2021 - 31.12.2021		
Χώρα	Ημερομηνία τελευταίας κοινοποίησης	Σύνολο κρουσμάτων
Γερμανία*	20.09.2021	1
Μολδαβία	01.07.2021	19
Πολωνία	23.12.2021	112
Ρουμανία	28.12.2021	4
Τουρκία	17.12.2021	142
Σύνολο		278

**Αφορά κρούσμα σε σκύλο, ο οποίος είχε μεταφερθεί από την Τουρκία, μέσω Βουλγαρίας.*

Πίνακας 3: Κρούσματα λύσσας στο ADIS κατά το 2021.

ΛΥΣΣΑ		
01.01.2022 - 31.12.2022		
Χώρα	Ημερομηνία τελευταίας κοινοποίησης	Σύνολο κρουσμάτων
Γαλλία*	27.10.2022	1
Ουγγαρία	24.11.2022	4
Πολωνία	10.11.2022	36
Ρουμανία	29.12.2022	25
Σλοβακία	14.12.2022	2
Μολδαβία	27.12.2022	13
Τουρκία	28.12.2022	254
Σύνολο		335

**Αφορά κρούσμα σε σκύλο, μετά από πιθανώς παράνομη εισαγωγή του από το Μαρόκο.*

Πίνακας 4: Κρούσματα λύσσας στο ADIS κατά το 2022.

ΛΥΣΣΑ		
01.01.2023 - 31.12.2023		
Χώρα	Ημερομηνία τελευταίας κοινοποίησης	Σύνολο κρουσμάτων
Ουγγαρία	29.12.2023	15
Μολδαβία	28.12.2023	23
Πολωνία	29.12.2023	7
Ρουμανία	19.12.2023	39
Σλοβακία	03.01.2023	1
Τουρκία	25.12.2023	240
Σύνολο		325

Πίνακας 5: Κρούσματα λύσσας στο ADIS κατά το 2023.

ΛΥΣΣΑ		
01.01.2024 - 31.12.2024		
Χώρα	Ημερομηνία τελευταίας κοινοποίησης	Σύνολο κρουσμάτων
Γαλλία*	05.01.2024	1
Ουγγαρία	15.04.2024	14
Πολωνία	04.04.2024	2
Ρουμανία	28.06.2024	12
Μολδαβία	21.06.2024	5
Τουρκία	04.06.2024	55
Σύνολο		89

**Αφορά κρούσμα σε σκύλο, μετά από παράνομη εισαγωγή του από το Μαρόκο.*

Πίνακας 6: Κρούσματα λύσσας στο ADIS κατά το 2024.

ΛΥΣΣΑ		
01.01.2025 - 06.08.2025		
Χώρα	Ημερομηνία τελευταίας κοινοποίησης	Σύνολο κρουσμάτων
Πολωνία	23.07.2025	14
Ρουμανία	05.08.2025	34
Σλοβακία	03.02.2025	1
Μολδαβία	04.08.2025	20
Νορβηγία	07.07.2025	3
Τουρκία	29.07.2025	100
Σύνολο		172

Πίνακας 7: Κρούσματα λύσσας στο ADIS κατά το χρονικό διάστημα από 01.01.2025 έως 06.08.2025.

Με βάση τα ανωτέρω και με δεδομένη τη σημασία του νοσήματος για την Υγεία των Ζώων και τη Δημόσια Υγεία, παρακαλούμε για την αύξηση του αριθμού δειγμάτων που συλλέγονται, στο πλαίσιο εφαρμογής παθητικής και ενεργητικής επιτήρησης.

Παρακαλούμε ιδιαίτερα τις Κυνηγετικές Ομοσπονδίες, οι οποίες έχουν έως τώρα συλλέξει και προσκομίσει στις αρμόδιες τοπικές κτηνιατρικές αρχές μικρό ή μηδαμινό αριθμό δειγμάτων, για την κατά το δυνατόν καλύτερη συνδρομή και υποστήριξή τους στο πρόγραμμα.

Στο σημείο αυτό, κρίνεται απαραίτητο να σας ευχαριστήσουμε θερμά για τη διαρκή και καθοριστική συμβολή σας και ευελπιστούμε στην συνέχιση της πολυετούς μας συνεργασίας, έτσι ώστε η χώρα μας να διατηρήσει το υγειονομικό καθεστώς ελευθερίας από τη λύσσα.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για επιπλέον πληροφορίες.

Η Αναπληρώτρια Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Υγείας των Ζώων

Μ. Γιαννιού

Πίνακας Διανομής

Αποδέκτες προς ενέργεια

1. Περιφέρειες της Χώρας, Γενικές Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Διευθύνσεις Κτηνιατρικής αυτών - Έδρες τους
2. Περιφερικές Ενώσεις της χώρας, Γενικές Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής, Τμήματα Κτηνιατρικής αυτών - Έδρες τους
3. Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Διεύθυνση Διαχείρισης Δασών και Δασικού Περιβάλλοντος, (με την παράκληση να ενημερωθούν οι Δασικές Υπηρεσίες)
4. Κινηγετική Συνομοσπονδία Ελλάδος (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη)
5. Α' Κινηγετική Ομοσπονδία Κρήτης και Δωδεκανήσου (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη)
6. Β' Κινηγετική Ομοσπονδία Αρχιπελάγους (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη)
7. Γ' Κινηγετική Ομοσπονδία Πελοποννήσου (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη)
8. Δ' Κινηγετική Ομοσπονδία Στερεάς Ελλάδας (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη)
9. Ε' Κινηγετική Ομοσπονδία Ηπείρου (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη)
10. ΣΤ' Κινηγετική Ομοσπονδία Μακεδονίας Θράκης (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη)
11. Ζ' Κινηγετική Ομοσπονδία Θεσσαλίας & Νήσων Σποράδων (με την παράκληση να ειδοποιηθούν τα μέλη)

Κοινοποίηση

1. Υπουργείο Υγείας, Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Ποιότητας Ζωής, Διεύθυνση Δημόσιας Υγιεινής
2. Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας, Διεύθυνση Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης για Λοιμώδη Νοσήματα, Τμήμα Ζωοανθρωποδόσων
3. Πανελλήνιος Κτηνιατρικός Σύλλογος
4. Γενικό Επιτελείο Στρατού, Διεύθυνση Υγειονομικού
5. Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας, Διεύθυνση Υγειονομικού

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής
2. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής, Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδη Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων
3. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Γενική Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης, Τμήμα Τοπογραφικής
4. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών
5. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας